

НАТО први пут посматра Кину као изазов али и шансу. Стога жели да поближе анализира политику Пекинга. Али, зашто се Алијанса боји Кине?

Шкакљиве теме су наоружање и телекомуникације. У тексту завршне декларације самита НАТО у Лондону, Кина се по први пут помиње као могућа претња Алијанси. „То препознајемо у растућем утицају и њеној међународној политици, што за нас значи изазов, али и шансу да делујемо као савезници“, стоји у документу.

Генерални секретар НАТО, Јенс Столтенберг пак не жели Кину да посматра као новог противника или уопште као непријатеља. „Не ради се о томе да НАТО сада креће ка Кинеском мору, али мора се имати у виду да се Кина ближи“, казао је Столтенберг у Лондону мислећи при том на активности Кине на Арктику, у Африци и Европи, које немају везе са класичним војним наоружавањем.

Ову реченица декларације „не значи да је Кина већ непријатељ“, рекао је амерички министар одбране Марк Еспер. Кина је, по њему, стратешки изазов. „Ми морамо бити спремни у случају да се ствари не буду одвијале онако како бисмо ми то желели.“

Али, због чега тачно Западна војна алијанса брине? Пре свега због следећих осам тачака.

НАОРУЖАЊЕ: Кина издваја веома много новца за наоружање и своју армију – модернизује оружане системе и морнарицу. НАТО се залаже да задржи надмоћ када је реч о стратешком и интерконтиненталном нуклеарном оружју. Морнарица НАТО – ту се пре свега мисли на Пацифичку флоту САД – требало би да буде дорасла кинеској. Јер, након Сједињених Држава Кина са 160 милијарди долара има други највећи буџет за одбрану земље. САД су, додуше, са 630 милијарди далеко испред.

САРАДЊА: Кина у великом стилу купује оружје од Русије, коју НАТО сматра противником. Као противуслугу, кинеске фирме Русима продају хитно потребне машине и инфраструктуру за гасну и нафтну индустрију, које Русија од 2014, када су јој западне земље увеле санкције због анексије Крима, не може више да купује на Западу. НАТО с нервозом посматра сарадњу ових двеју моћних земаља.

КОМУНИКАЦИЈА: САД се залажу да се кинески концерн Хуавеј искључи из изградње телекомуникационе инфраструктуре. Страхују од шпијунаже и могућих саботажа. Но, европске државе чланице НАТО не желе да искључе Хуавеј у изградњи 5Г мреже, већ захтевају да се придржава општих стандарда безбедности. Задатак НАТО ће бити да конкретно процени потенцијалне ризике кинеске телекомуникационе инфраструктуре и пронађе пут за комуникацију у случају кибернетичких напада. САД на пример овде захтевају чвршћи наступ, због чега негодује канцеларка Ангела Меркел. Нјен аргумент је да су економске везе са Кином важне како за Немачку тако и за друге европске државе.

ИНФРАСТРУКТУРА: Кина је у својој новој Иницијативи Пута свиле окупила 16 земаља источне и југоисточне Европе, даје јефтине кредите и гради инфраструктуру у земљама које су чланице НАТО и Европске уније. Највише је уложено у пет балканских земаља које нису чланице НАТО. 2016. и 2017. инвестиције су износиле нешто више од девет милијарди евра. Јоханес Хан, који је донедавно био европски комесар за проширење, још почетком године изјавио је како Запад прецењује утицај Русије и потцењује утицај Кине.

АФРИКА: Кинеске активности у афричким земљама богатим ресурсима се огледају пружањем јефтиних кредита и изградњом инфраструктуре попут путева, железница и електрана, што заправо ради са својим фирмама. Ове инвестиције те земље најчешће воде у презадуженост и огромну зависност о Пекингу.

АРКТИК: НАТО страхује да кинески утицај на овај начин неће расти само у Африци већ и у другим деловима света. Кинеско руководство је 2018. објавило тзв. „Белу књигу о арктичкој политици“. Иако не граничи са арктичким подручјем, Кина демонстрира свој права на део те области. Кинеске фирме би, наиме, уз огромне инвестиције требало да учествују у развоју и експлоатацији Арктика.

ПЕРСИЈСКИ ЗАЛИВ: Кина би могла да на Блиском и Средњем истоку напусти своју деценијску мање-више неутралну улогу. Нјен утицај расте опет уз огромне инвестиције пре свега у Ирану, који би требало да буде чвориште Новог Пута свиле. Што је веће непријатељство између Ирана и САД, и што су слабије обавезе пропалог споразума о атомском програму Ирана, то Кина више попуњава те празнине, уверени су аналитичари НАТО у Бриселу.

ЈУЖНОКИНЕСКО МОРЕ: Кина тврди да полаже права на острва у Јужнокинеском мору, која према САД припадају другим државама југоисточне Азије, са којима су пак САД у савезу. Војне провокације Кине у том региону би у једном тренутку могле да заиста доведу до сукоба. НАТО сам не би био укључен у сукоб, али би свакако била инволвирана највећа чланица Алијансе – САД. Да ли би онда било неопходно да и друге чланице стану уз САД?

У неким проблематичним областима, које се тичу и економских интереса, 29 чланица НАТО не раде против Кине, већ против сопствених савезника унутар НАТО савеза. Јер, не испашта само Кина због америчких казнених царина, већ и Немачка, Француска и друге земље. То би могло да на једну страну стави Кину и Европљане против водеће силе НАТО – Сједињених Држава,

Француски председник, Емануел Макрон је јавно изразио сумњу у то да би на Кину и Русију уопште требало гледати као на класичне непријатеље. Он жели много више да се концентрише на борбу против тероризма. Због тога Томас Валасек из труста мозгова „Царнегие Еуропе“ верује да ће потрајати док НАТО не развије јединствену политику према Кини. Он наглашава да Кина на дуже стазе може бити „много већи проблем него Русија, али се само спорије развија“.

Бернд Ригерт

(Дојче веле)